

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan po 100, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti
Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst Din 3.—, večji inzerati po
vrsti Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocnova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Fiasko fašizma v Avstriji Poraz Heimwehra in krščanskih socialcev pri včerajšnjih volitvah

**Socialni demokratje so izšli iz volitev kot najmočnejša stranka —
Heimwehrovski voditelji z ministrom Starhembergom propadli —
Miren potek volitev**

Dunaj, 10. novembra. Danes so v glavnem že znani rezultati včerajšnjih parlamentarnih volitev v Avstriji. Volitve so spričo izredno ljute volilne borbe potekle proti vsemu pričakovanju popolnoma mirno in ni nikjer prišlo do kakih težjih ali resnejših incidentov. Volilna udeležba je bila zelo velika in je dosegla ponekod 98%. Skupno je bilo oddanih 3.268.951 veljavnih glasov. Meščanske stranke so skupno z narodnimi socialisti dobile 1.645.881 glasov, socialni demokratje in komunisti pa skupno 1.623.070, pri čemer so udeleženi komunisti le z 20.691 glasovi. Glavna značilnost včerajšnjih volitev je popoln poraz Heimwehra in ogromno nazadovanje krščanskih socialcev. Posebno značilno je dejstvo, da nista izvoljena glavna voditelja avstrijskega Heimwehra dr. Steidle in notranji minister knez Starhemberg, ki sta oba propadla v svojih volilnih okrožjih. Dr. Schober je dobil skupno 19 mandatorov. Socialni demokratje pridejo v novi državni zbor z 72 mandati kot najmočnejša stranka. Krščanski socialci, ki so imeli doslej 73 poslancev, so si priborili tokrat samo 66 mandatorov. Heimwehrovski Heimablock, ki so ga deloma podpirali tudi velenemci in krščanski socialci, je dobil samo 8 mandatorov.

Dunaj, 10. novembra. Volilna borba je minula. Volitve so potekle izredno mirno, kakor tega spričo razburljivih priprav za volitve ni nihče pričakoval. Končni rezultati bodo znani šele jutri. Doslej je zaključeno štetje glasov in razdelitev mandatorov v prvem skrajni. Izid volitev je izrazil

v krščansko-socialnem taboru katastrofalno razočaranje in potrtost

Krščanski socialci so računali, da jim bo zavezništvo s Heimwehrom prineslo obilne sadove, toda doživeli so poraz, kakršnega se ni nihče nadejal v njihovih vrstah. Klerikalni »Montagblatt« laje temu razočaranju dočeti in izrazi izraza in skuša omiliti izid volitev s tem, da dokazuje, da se je narod vendarle izrazil proti socialnim demokratom. List povdarja, da so socialni demokratje v posameznih volilnih okrožjih nazadovali ter izgubili ponekod 8—10.000 glasov, ne more pa prikriti končnega rezultata, da je

število socialno-demokratskih mandatorov naraslo, dočim je število krščansko-socialnih mandatorov padlo.

To dejstvo podčrtava list kot posledico dejstva, da so socialni demokratje šli v volilno borbo v strnjeni fronti, dočim so bile meščanske vrste hudo razcepljene. Nacionalni socialisti, ki so združili na svoji listi okrog 100.000 glasov, ostanejo brez mandatorov in so vsi ti glasovi za protimarksistično fronto izgubljeni. »Montagblatt« naglašja, da naj bodo te volitve meščanskim strankam v pouk, da je uspeh mogoč samo v složenem nastopu in zaključuje: »Četudi rezultat volitev ne odgovarja pričakovanju, vendar ne more nicesar izpremeniti na protimarksističnem kurzu, ki ga je pričela krščansko-socialna stranka skupno z velenemci in Heimwehrom. Socialni demokratje bodo morali tudi še nadalje ostati v opoziciji in v novem narodnem svetu bomo skrbeli za to, da njihovo drevo ne bo zrastle v nebo. Borba proti marksizem gre naprej.«

V socialnodemokratskih krogih vidijo največji in najvažnejši rezultat volitev v tem, da je

vlada Vaugoin - Starhemberg ostala v manjšini

in naglašajo, da je narod pri volitvah izrazil odločno voljo in zahtevo, da mora ta vlada odstopiti. Večina avstrijskih volilcev je odklonila novi kurz krščansko-socialne stranke. Volilci so se izrazili

proti heimwehrovski politiki

stranke. Drugo važno dejstvo, ki ga dokazujejo volitve, da Heimwehr v narodu nima zaslombe. S tem je tudi konec govorenja o novem vseljadskem pokretu. Politika protimarksizma je skrahirala. Socialna demokracija z volitev nele da ni izšla oslabljena, marveč kljub najlutejši borbi in koncentriranim napadom še ojačena in bo prišla v novi Narodni svet kot najmočnejša stranka.

Liberalni listi ne pozabljajo na katastrofalno nazadovanje krščanskih socialcev. Dočim so socialni demokratje od zadnjih volitev porasli od 571.464 na 703.421 glasov, so krščanski socialci

nazadovali od 437.783 na 382.882 glasov.

Od strank, ki niso dobile nobenega mandata, odpade na narodne socialiste 99.356, na komuniste 20.691, na avstrijsko ljudsko stranko 14.987, na stranke demokratske sredine 6719, na tude 2134, na cesarju zvesto ljudsko stranko 157 in na narodno demokratsko stranko 54 glasov.

Končni rezultat

Dunaj, 10. novembra. Upoštevaajo ostank glasov pri posameznih volilnih okrožjih, je glavni volilni odbor

Volitve na Koroškem

Žalostne posledice paktiranja koroških Slovencev s krščanskimi socialci — Nazadovanje slovenskih glasov — V deželnem zboru ohra nijo Slovenci 2 mandata

Celovec, 10. novembra. Na Koroške volitve niso rodile bistvenih izprememb. Napredovali so le narodni socialisti in socialni demokratje, dočim so ostale stranke v glavnem ohranile svoje pozicije. Slovenci so se morali tudi tokrat prepričati, da ne smejo računati na podporo nobene stranke, pa naj si bo še tako sladka nred volitvam. Za državnozbornske volitve so se, kakor smo že poročali vezali s krščanskimi socialci, toda izkazalo se je, da so tvorili samo priprgo za klerikalni voz, ki so ga ogrožali socialni demokratje. V slovenskih vrstah je zaradi tega nerazumljivega paktiranja zavladala malodušnost, ki se je izrazila v dokajšnji volilni abstineni, tako da je število slovenskih glasov v primeri z zadnjimi volitvami nazadovalo skoraj za tisoč glasov.

Skupno je bilo na Koroškem oddanih za državnozbornske volitve 157.192 glasov. Od tega so dobile krščansko-

razdelil mandate na podlagi izida včerajšnjih volitev takole:

socialni demokratje 72 (plus 1),
krščanski socialci (66 minus 7),
narodno-gospodarski blok (Schober) 19 (poprej Landbund 9),

Heimatblok (Heimwehr) 8 (Velenemci poprej 12).

Na Dunaju so razdeljeni mandati takole: socialni demokratje 30, plus 1), krščanski socialci 11 (minus 3), Schoberov blok 4 (plus 2).

Na Nižem Avstrijskem imajo socialni demokratje 14, krščanski socialci 18 (minus 1), Schober 3, Heimatblok 2.

socijalna stranka skupno s Slovenci 37.434 glasov in 2 mandata. Heimatblok je z 13.459 glasovi ostal brez mandata, dr. Schober si je priboril s 35.265 glasovi 2 mandata, socialni demokratje pa z 61.566 glasovi 4 mandata. Dva mandata bosta razdeljena na podlagi ostankov.

Za volitve v koroški deželni zbor je bilo oddanih skupno 156.102 glasov. Kolikšnik je znašal 4031. Dobili so socialni demokratje 66.477 glasov, dr. Schoberov blok 34.580 glasov, narodni socialisti 10.220 glasov, koroški Slovenci 8895 glasov in komunisti 888 glasov.

Mandati v koroškem deželnem zboru so razdeljeni takole: socialni demokratje 15, Schoberov blok 8, krščanski socialci 5, Heimatblok 3, narodni socialisti 2 in koroški Slovenci dva. Izvoljena sta župnik Frane Stare in dr. Petek.

Težkoče avstralske vlade

London, 10. novembra. Zaradi resnega političnega položaja v Avstraliji je avstralski ministrski predsednik Scullin prekinil svoje bivanje v zapadni Angliji in se vrnil v soboto v London. Ekstremno krilo delavske stranke v Avstraliji namreč zahteva, naj vlada odgodi izplačilo 27 milijonov notranjega posojila, ki zapade prihodnji mesec, dočim je Scullin odločno protij temu. Posvetoval se je s svojimi tovariši v Londonu, kar pa ni omajalo njegovega stališča glede na to vprašanje.

Naseljevanje Židov v Palestini

London, 10. novembra. Zaradi enodnega protesta Židov proti omejitvi naseljevanja je angleška vlada dovolila 1480 Židom naselitev v Palestini. Vlada pravi, da ne more dovoliti večjemu številu Židov naselitve v Palestini, ker vlada tamkaj velika brezposelnost. Nadalje pravi, da ni nikdar nameravala popolnoma ustaviti židovske kolonizacije v Palestini in da so bili židovski protesti v tem oziru prenašljivi. Vlada bo še nadalje vodila palestinsko politiko strogo na osnovi deklaracije pokojnega Balfourja.

Ali ste že razmišljali na „ŽIVLJENJE IN SVET“?

V Angliji ni vladne krize

Angleška vlada odločno demantira vesti o demisiji treh svojih članov

London, 10. novembra. V soboto se je razširila vest, da bodo zakladni minister Philip Snowden, prvi lord admiraltete Alexander in tajnik za Indijo Wedgwood Benn odstopili. Vest je izzvala v vseh političnih krogih veliko senzacijo in je bila vlada prisiljena, objaviti komunikate, v katerem jo odločno zanika.

Komunike se glasi: »Ministrski predsednik je bil informiran telefonično v Chequersu, da so londonški listi objavili vest o stališču njegovih treh tovarišev do spomenice liberalne stranke o vprašanju brezposelnosti. Pooblastil je liste k izjavi, da so vse vesti o nesoglasju med člani kabineta v omenjenem vprašanju popolnoma neutemeljene. Ministrski predsednik ni prejel glede na omenjene demisije nobenega pisma in nobenih

predlogov. Zvedel je o tej stvari šele iz časopisov.«

Zakladni minister Snowden je novinarjem izjavil, da so vse vesti o sporu v kabinetu prosta izmišljotina od začetka do konca. Prav tako jih je demantiral prvi lord admiraltete Alexander.

V soboto je govoril o tej stvari prvi komisar za javna dela lord Lansbury. Jajal je, da vlada v kabinetu v glavnih vprašanjih vladne politike popolno soglasje. Vse vesti o vladni krizi so zgolj govornice.

Govornik je nadaljeval, da o splošnih volitvah ne more biti niti govora in da se bo delavska vlada vzdržala na krmilu, dokler ne bo prisiljena k demisiji, kar pa je malo verjetno, ker to nikakor ne gre opoziciji v račun.

Prvi ljubljanski nebotičnik

Imel bo prav za prav 10 nadstropij in bo varen pred morebitnimi potresnimi sunki

Ljubljana, 10. novembra. Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov sekcija Ljubljana je sklicala v soboto popoldne svoje člane, da si skupno ogledajo gradnjo nebotičnika in položje v Gajevi ulici. Člani udruženja so se odzvali polnoštevilno.

Strokovnjak za železobetone ing. Dimnik je najprej zbranim obrazložil projekt nebotičnika in geološke prilike terena. Prvotno so nameravali zbetonirati pod vsem nebotičnikom železobetonsko fundamentno ploščo. Ko so pa teren natančneje raziskali, so ugotovili, da je pod prodrom (gramozom) ob Dunajski cesti približno 5 m debela ilovnata plast, dočim je od tivolske strani le 2 m debela. Zgraditi na to ploščo osemnadstropni nebotičnik, bi bilo zelo riskantno, ker bi se najbrž nagnil zaradi labilnosti fundamenta proti Dunajski cesti. Na podlagi geoloških raziskavanj terena so ugotovili, da je teren pri nebotičniku baš na meji aluvija in diluvija; naplavine tivolskih hribov in Save se med sebojno mešajo, zato so pri izkopu temeljev naleteli izmenoma na ilovico in savski prod. Zgoraj je bil teren že prekopan, ker je stal tu nekoč samostan, o katerega se je ohranil krasno zidan vodnjak iz lepih kvadratov iz kraskega marmorja.

Kot rečeno bi železobetonska plošča za temelj zaradi nezanesljivosti terena ne bila sigurna podlaga za nebotičnik, zato se niso mogli za njo odločiti. Tozadevna stavbna literatura predpisuje za enake slučaje sistem fundiranja, za katerega so se odločili pri nebotičniku, to je zgradba železobetonskih stebrov do skale. Enak temelj ima tudi neki nebotičnik v Kölnu, ki so ga zgradili pred leti in pri katerem so imeli podobne terenske težkoče. Gradnja stebrov do skale pa je zvezana z velikimi težkočami, predvsem vrtnanje »vodnjakov«, ki jih je pri nebotičniku 16 v štirih vrstah po štirje. Vodnjaki so okrogli, njih obliki betonirajo sproti, meter za metrom, kot je to običajno pri gradnji navadnih vodnjakov. Ta obod ali stena vodnjaka, je od zunanje strani v zemlji zobata, pri vsakokratnem betoniranju nastane v obodu odstavek tako, da je obod zobat približno tako kot žaga. Ti zobje se oprirajo na zemljo tako, da če »vodnjaki« ali železobetonski stebri obtežimo, se teža ne prenaša le na dno, ležišče stebra, temveč tudi skozi na teren ob steburu. Z izkopom »vodnjakov« so te dni gotovi, najplitvejši je »blok 15, najgloblji pa 17 metrov. Vodnjake bodo izpolnili z armiranim betonom, čimer je delo pri fundamntih končano.

Ko so pri vrtnanju vodnjakov prevrtali plasti ilovice in proda, so prišli do konglomerata, terena, ki je popolnoma sličen kraskeemu; kamenit teren s podzemeljskimi rovi in jamami, v katerih se včasih nabira voda, skozi katere pa je tudi po mnenju geologov iztisnjena ilovica iz višje ležečega tivolskega sveta, ki se je primešala tu in tam konglomeratu. Zanimivo je, da niso v nobenem vodnjaku naleteli na vodo, ki bi jih pri delu zelo ovirala.

Fundamentalni stebri bodo obteženi približno po 300—650 ton, krajni bolj, manj pa srednji. Teren bo obtežen 7 kg na cm², kar je malo v primeri z obtežbo na gramozna tla, ki znaša po 5 kg na cm². Nemški gradbeni predpisi velevaljo, da se sme kamnit teren obtežiti z 10—20 kg na cm², zato bo nebotičnik stal popolnoma varno in trdno.

Da bo nebotičnik poleg stabilnosti varen tudi pred eventualnim potresnim sunki, ga bodo takorekoč prerežali v horizontalni smeri na dva dela, ki bosta drug od

drugega ločena z jeklenimi in svinčeni ploščami; pri potresu so najnevarnejši horizontalni sunki, ker niso stavbe pred njimi zaščitene, dočim vertikalni ne pridejo v poštev, ker so stavbe statično varne. Dve sredi horizontalnih potresnih sukov uničijo, ali da se parirajo, se nebotičnik pri tleh pritilja takorekoč izolira najprej z jeklenimi ploščami, na katere položijo svinčene, na te pa zopet jeklene; pri horizontalnem potresnem sunku bi nastalo med jeklenimi in svinčeno ploščo trenje (drgnjenje), za katero bi se porabila vsa energija sunka tako, da bi stabilnosti nebotičnika ne škodoval. Za uresničenje te zamisli se še niso odločili.

Nebotičnik bo imel 8 nadstropij in podstrešje, s pritličjem in kletjo, poleg tega pa bo na njegovi strehi ali terasi sezijaska kavarna z ograjnim zidom in okni, tako da bo imel pravzaprav 10 etaž. Razgled s terase bo seve krasen, zato bo ta kavarna gotovo dobro obiskana. Hoditi na to »smarno goro« ne bo treba peš, ker bo vozilo na vrh dvigalo »paternoster« in eno brzovozno dvigalo; kdor je pa vnet turist, se pa bo lahko povzpel na vrh tudi po umetno-kamenitih stopnicah.

Nebotičnik bo zidan tik ob palači Kred. banke in novi palači, vendar pa ne bo z njima zvezan, med palačo in Gajevi ulici in njim bo takozv. dilatacija (presledek) tako, da se bo lahko vsaka zgradba posebej sesedala ali »dihal«. Omeniti je še treba, da se skeletni sistem gradnje nebotičnika palače »Dunav«, Hrastinega in posojilnega konzorcija in »Viktorije« v Ljubljani s tem prvič uvaja, baje tudi v Jugoslaviji. — Palače Pokojnškega zavoda bodo stale 12 milijonov Din.

Sprejem poklonitvenih deputacij v banski palači

Ljubljana, 10. oktobra. Danes dopoldne je v slavnostni dvorani banske palače na Bleiweisovi cesti predsednik vlade general Pera Zivković sprejel poklonitvena odposlanstva iz vseh krajev dravske banovine, zlasti pa iz Ljubljane in najbližje ljubljanske okolice. Vse dopoldne so prihajala odposlanstva raznih občin, gospodarskih in kulturnih organizacij, raznih korporacij, Sokoli v krogih, udanostne deputacije raznih humanitarnih in karitativnih društev, sportskih klubov in drugih korporacij. G. predsednik se je z vsako deputacijo dalje časa razgovarjal in poslušal ter sprejel na znanje njih želje. Sprejemanje poklonitvenih deputacij se je pričelo točno ob 8. in je trajalo ves dopoldan. Ministrskemu predsedniku se je poklonilo nad 100 deputacij.

USA priznale novo brazilsko vlado

Newyork, 10. novembra. AA. Vlada Združenih držav je priznala novo brazilsko vlado.

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespanju, utrujenosti, poboitosti, tesnobi imajo v naravnih »Franz Josefovih« grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo. Sloviti »dravniki priznavajo, da učinkuje »Franz Josefov« voda sigurno tudi pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Prisrčen sprejem ministrskega predsednika

Povsod, kamor je prišel, je bil deležen nedeljenih simpatij

Ljubljana, 10. novembra. Cim se je zvedelo, da obišče predsednik vlade general Pera Živković z ministri Slovenijo, so v vselem navdušenju namah utihnili vsa druga vprašanja in prebivalstvo dravske banovine se je zanimalo le še, kje bo moglo najvestejšega pomočnika kralja pozdraviti čim najbolj svečano in mu izraziti vdanost in ljubezen do države tudi najbolj prisrčno. Z vseh strani so se zato zastopniki naroda zgrnili v Ljubljano, da izkažejo predsedniku vlade svojo hvaležnost in mu povedo tudi svoje želje. Kdorkoli je včeraj videl mogočnega junaka postavo ali čul toplo prijateljsko besedo velikega moža, je trdno prepričan o lepši bodočnosti Jugoslavije. A kdor ni bil tako srečen, da bi bil videl močnega krmarja države, je poslušal njegove besede po posredovanju tiska in radia, tako da upravičeno trdimo, da je ministrski predsednik vnel srca vsega slovenskega dela našega naroda.

Že v Brežicah, kamor se je včeraj jutraj pripeljal predsednik vlade z osebnim vlakom, ki so mu bili priključeni njegov salonski voz, vagon za avtomobil in službeni vagon, so ga sprejeli predstavniki državnih oblasti ter samoupravnih korporacij in prav tako ga so pozdravili v Sevnici in Račečah Sokoli, gasilci, šolska deca ter župani občin. Posebno slovesen je bil sprejem na Zidanem mostu, kjer so se zbrali Sokoli in Sokolice, gasilci, železničarji z godbo, učiteljsko, župani z občinskimi svetovalci ter velika množica prebivalstva. Predsednik vlade, ki je med sviranjem godbe stopil iz svojega voza, je sprejel sreski načelnik Pinkava in mu predstavil župane in druge predstavnike, ki se je z mnogimi, zlasti pa z otroci ministrski predsednik prav prijazno razgovarjal in jih spraševal po njihovih željah. Tako domače prijazen je bil predsednik vlade sploh povsod, kjer se je pojavil, vse življenje ga pa ne bodo pozabili presrečni otroci, ki jim je visoki gospod stiskal v drhteče ročice svetle cekine.

V Hrastniku so pozdravili ministrskega predsednika šolska deca, sokolski naraščaj in članstvo, gasilci, pevka društva, rezervni oficirji, občinski svetniki in vodstvo premogovnika z uniformiranimi rudarji, ki se je predsednik vlade zanimal posebno za njih plače. Ogromna množica občinstva, Sokolov, gasilcev, pevcev, rez. oficirjev, šolske dece, uniformiranih rudarjev z zastavo je čakala visokega gosta v Trbovljah, kjer ga je ogovoril župan Vodušek in mu predstavil predstavnike, med njimi tudi ministrskega pevkega društva »Zvon«, ki mu je za 35 letnico društvenega obstoja ministrski predsednik daroval 5000 Din. Zanimal se je tudi tu za težnje rudarjev, za šolo in za napredek Sokola. Enako svečano so sprejeli predsednika tudi v Zagorju s šestimi zastavami in godbo gasilci, Sokoli, rudarji, šolska deca in župani ter svetovalci. Pozdravil ga je župan Grčar in predstavil župana občine Ržiše Cenelja, šolska upravitelja Levstika in Pelka, starost Sokola Poljšaka, obč. svetovalec Weinbergerja in več drugih. Tudi tu je predsednik z mnogimi govoril in se predvsem zanimal za šole in rudarje.

V Litiji je ministrskega predsednika sprejel sreski poglavar Podboj ter mu predstavil župana Lebingerja, starost Sokola dr. Krevla, starost gasilske župe Lačevca in med drugimi tudi vdovo Luke

Svetca. Tudi tu se je predsednik zanimal za Sokolstvo, šolstvo in za pevka društva »Lipa« iz Litije in »Zvon« iz Šmartnega. Prav tako navdušeno je bil pozdravljen min. predsednik tudi v Zalogu, kjer ga je sprejel šolski upravitelj Silvester s šolsko deco, in pri Devici Mariji v Polju, kjer ga je obkolilo kmečko ljudstvo in ga pozdravljalo tako prisrčno, da se je vidno vzradovali slavljence komaj ločil in šele na opetovani opomin lokomotive v zadnjem hipu skočil v svoj vagon.

O prazničnem razpoloženju in velikem navdušenju v Ljubljani poročamo na drugem mestu. Omenimo naj samo še, da sta priredila železničarsko društvo »Sloga« in pa oddelek gasilcev snoči ministrskemu predsedniku na čast bakljado.

Ob 14. se je ministrski predsednik z vršilec dolžnosti bana dr. Pirkmajerjem ter z ministri dr. Švrljugo, dr. Bršičem in ing. Sernecom ter županom dr. Pucem in drugim spremstvom odpeljal z avtomobilom proti Gorenjski, kjer ga je prebivalstvo najprej sprejelo že v Zgornji Siški dalje v St. Vidu in Medvodah v Kranju je bil sprejem navdvo slovesen. Predsednik se pričakoval z godbo sokolska društva iz Kranja in okoliških krajev in gasilci iz mesta in okolice. Narodna čitanka z zastavo in učenci ter učence osnovne šole, trgovske gremialne šole, obrtne šole, gimnazije in tekstilne šole s svojimi profesorji in učitelji. V imenu sreza je pozdravil predsednika vlade sreski načelnik Žnidaršič s svojim uradništvom v imenu mesta pa župan Ciril Pirc z občinskimi svetovalci ter z župani iz Strazhišča, Predoselj, Primskovega, Tržiča in drugod. Sredi trga je pozdravila visokega gosta učenka Irena Špenkova in mu poklonila velik gorenjski soplek. Po županovem govoru se je zahvalil za navdušen sprejem ministrski predsednik sam, češ da bi bila vlada lahko mirno ter nemoteno izvrševala velike naloge, če bi bili vsi tako dobri državljani, kakor so kranjski meščani. Po predsednikovem govoru je sreski poglavar s Žnidaršičem predstavil zastopnike uradov in občinske svetnike in se je ministrski predsednik z vsemi razgovarjal, posebno dolgo z načelnikom trgovskega gremiala Sircem, z občinskimi svetniki Savnikom, Sabotjem, Šilerjem, prosvetnim referentom Rusom in z dekanom škrcem. s predstavnikom sodišča Gregorcem ter župani Lončarjem iz Tržiča, Hafnerjem iz Stare Loke, Lavtižarjem iz Kranjske gore in drugimi. Ogledal si je še sokolsko telovadnico v Narodnem domu, kjer so ga pozdravili župni starosta Savjice, načelnik Azman, starosta dr. Šemrov in starosta Dolenc iz Skofje Loke. Na poti iz Kranja so se izletniki ustavili povsod navdušeno pozdravljeni še na Visokem in v Čerkljah. V Lahovčah in v Kaplji vasi, kjer jih je povsod pozdravljala ogromna množica z gasilci, šolsko deco in župani z občinskimi svetovalci.

Že v mraku je ministrski predsednik prisel v Kamnik, kjer so ga narodne dame pogostile z malo zakusko in njegov avto obsule s cvetjem.

V popolni temi se je vračal predsednik vlade proti Ljubljani, ter so ga povsod sprejeli vrli gasilci in prebivalci, posebno slovesno pa na Homcu, in Jaršah Domžalah, Trzinu, Črnučah in na Ječici, od koder je prisel malo pred svečanim banketom v Ljubljano.

Vsi na delo za močno Jugoslavijo!

Govor bivšega ministra dr. A. Kramerja na snočnjem banketu, ki ga je priredil ministrski predsednik general Peter Živković

Ljubljana, 10. novembra.

Veličasten je bil banket, katerega je priredil ministrski predsednik snoči v krasno okrašen dvorani hotela Union in na katerem se je zbrala vsa odlična Ljubljana. Banket je bil najlepši zaključek praznične razpoloženja in spontanosti manifestacij naše narodne javnosti za veliko, močno in enotno Jugoslavijo. Udeležilo se ga je okrog 300 najodličnejših predstavnikov naše javnosti. Za čelno mizo je sedel v sredini ministrski predsednik general Peter Živković, na njegovi desni škof dr. Rožman, na levi pomožni škof dr. Tomažič iz Maribora, nato pa pravosodni minister dr. Sršič, finančni minister dr. Švrljuga, minister za šume in rudnike ing. Serbec, minister brez portfelja dr. Švegel, vsi bivši slovenski ministri itd.

Prvi je govoril predsednik ministrskega sveta. Njegov govor so pričeli že danes nji jutranji listi. Za njim je govoril bivši minister Anton Sušnik. Kot tretji se je oglasil k besedi bivši minister dr. Albert Kramer. Čim je govoril vstal, je zaorilo po dvorani navdušeno ploskanje. Njegov globok patriotski govor je bil opetovano prekinjen s tako spontanostjo in močnim odobravanjem, da je moral govornik za nekaj časa prenehati, da se je navdušenje in odobravanje pogoled. Dr. Kramer je izvajal:

Poštovanj g. predsednik, gospodje ministri! Globoko so odjeknile vaše besede v naših srcih. Zbrani smo tu okrog vas v znamenju

velike naše nacionalne ideje, ki ujedinijuje in ustvarja. Zavedamo se, da živimo v historičnih časih. Niste pogrešili, ko ste priklicali iz zgodovine slike, katere so vsakemu izmed nas mile in drage, ker nas spominjajo najplemenitejših podvigov

slovenskega dela našega naroda. S ponosom smemo reči, da smo in si Slovenci dali pozitivnih prispevkov za ustvaritev narodnega in državnega edinstva. Veličastna zamisel jugoslovenske države — evro tu v naši beli Ljubljani, je imela svojo prvo prestopnico, v Napoleonovi Iliriji je dobila enotna državna organizacija Srbov, Hrvatov in Slovencev svojo prvo, čeravno le embrionalno formo. Skozi vsa naša novejša zgodovina se vije kakor rdeča nit misel ujedinitve, porojena in stalno čuvana od globokega narodnega eksistencnega instinkta!

V dobah, ko so srbskemu delu našega naroda carevali slobodni kralji, sta se slovenski in hrvatski seljak skupaj borila za svojo staro pravdo, a odkar je na srbskih tleh veliki Karagiorje razvil pravo svobodo, so odjek hrvatske borbe praporov na Balkanu vedno silnice udarjali na srce in misli našega ljudstva.

Slovenski možje so bili takrat zanosni prepovedniki ilirske misli in velike ideje, ki je bila nepopolna, deloma pogrešna sicer in ne do kraja zamišljena, ideja narodnega edinstva. Ko je Petar Mrkonjić zbral v Bosni vstaje, se je pomešala v krvavih borbah za krst častni in slobodu zlatu tudi slovenska kri. Ko je bila 1908. storjena velika krivica v Bosni in je tujeva pest udarila na srbska srca

so tu na ljubljanskih tleh izkpravili naši prvi mučniki jugoslovenstva.

Četrti stoletja se tako nagiba h koncu, od kar ima državno narodno edinstvo v slovenskem delu naroda svojo trdno domaćijo, od kar se naše ljudstvo vedno čvrsteje zaveda,

da mu je od Boga usojeno, od zgodovine odrejeno, od njegove krvi in duše izbrano mesto samo v nerazrušni jedinici s Srbi in

Hrvat, samo v sklopu velikega naroda jugoslovenskega.

Ko je napačil usodepolni trenutek odločitve, so se zato v prah podrle vse druge, narodni misli nasprotujoče zasnove, so se zrušili vsi atavizmi stoletnega suženjstva in kakor en mož, se je narod dvignil za Jugoslavijo, za jugoslovansko idejo, za narodno državno edinstvo. V tej isti dvorani, ki nas danes vidi zbrane okrog vas, gospod predsednik, smo pred dobrimi 12 leti v dovršeni slogi posvedočili svojo nezlomljivo voljo za zmago čiste jugoslovenske ideje.

V osem historičnem momentu, ko je slo za biti ali ne biti, smo se pokazali dostojni velikega časa in svojega naroda. Zrli smo v neposredni bližini veličastno stavbo Jugoslavije, v kateri smo videli združene v nerazrušno enoto Slovence, Hrvate in Srbe kot velik narod, ki ga obvladuje ena volja, ki živi po enem zakonu in čvrsto stopa skupno v srečno bodočnost.

Vedeli smo v tistih dneh, da je od naše odločnosti in poštvenosti odvisno vse, da je za vse veke pred nas postavljeno vprašanje

bočete svobodo ali robstvo, življenje ali smrt?

Se so stale trdne granice države, ki nam je bila skozi več vladar, še je bila pest, ki nas je tlačila, silna in mogočna, toda klic krvi dobi z jugs. s solunске fronte, kjer so poleg srbskih bratov padali za osvoboditve vsega naroda tudi naši slovenski in hrvatski dobrovoljci, je bil močnejši nego sovražna sila, neodoljiva moč instinkta naroda je nadvladala vse barikade robske preteklosti. Ko je z zmago ovenčana srbska vojska zasidala globoko v zemljo domačo zastavo svobode in ujedinitve, se je pod njo z navdušenjem zbral tudi naš del naroda. Usoda nam je odločila, da tudi mi še doprinesemo strašne žrtve na oltar svobode. Deset let je tega! Da smo ostali sami takrat, bi bili izkpravili, Jugoslavija nam je očuvala življenje, nas obvarovala, da rana ni postala smrtonosna.

Pravilno ste, g. predsednik, pokazali na ogromni napredek, ki ga je naša ožja domaćija bila deležna v kratki dobi skupnega narodnega in državnega življenja. Gospodari smo na svoji zemlji in naš narod je v kulturnem, gospodarskem in socialnem oziru storil krepke korake naprej in nič se mu ni treba sramovati v družbi nekdanjih privilegiranih nosilcev kulture in civilizacije. Ali res je, da nismo bili zelo dobri gospodarji. Ko smo urejevali svojo državo, ustvarjali medsebojne odnose, ko je bilo treba v trdem vsakdanjem delu izgraditi novo stavbo domovine, smo pozabili, da odgovornost pred bodočnostjo zahteva od nas iste metode pri dovršitvi dela, kakor pri njega začetku. Toliko smo imeli v desetih letih svoje svobode posla, pobijati drug drugega v znamenju teorij in projektov, da

se je izgubila osnovna misel naroda in da so se začeli majati temelji našega življenja. Tako je moral 6. januarja kralji, svest si svoje odgovornosti pred zgodovino, na sebe vzeti vlogo, ki je formalni predstavniki naroda niso mogli več vršiti. moral je takorekoč iz blata pobrati jugoslovensko zastavo in na novo poklicati narodu v spomin, da mu je edino le ideja narodnega in državnega edinstva izvajala svobodo in da

vsaka oddalitev od te ideje znači korak v pogubo!

V krutih medsebojnih sporih in bojih je ostala edino še Njegova avtoriteta neokrnjena in vzvišena in narod, ki je skoraj izgubil zaupanje v samega sebe, je očuval edino le še vero v njega, njegov patriotski, njegovo odločnost, njegovo predanost življenjski ideji naše nacije. Tujci imenujejo režim iztizenjenja in regeneracije, ki ga je uvedel Nj. Vel kralj Aleksander, dikaturu in se čudijo, da se je tej dikaturi ves narod, katerega demokratizem je nad vsakim dvomom, tako rad in tako lahko podvrnil. Nizozemski novinar, ki je nedavno prepotoval našo državo, je pravilno občutil, da tiči skrivnost v tem, da ne gre za dikaturu osebe, klike ali interesne skupine, temveč za dikaturu ideje,

da je nacionalni princip proglašen za kategorični imperativ našega življenja in da gre za to,

za vedno nepremično in nerazrušno utrditi temelje naše države in narodne eksistencne

ter razvojne linije naše bodočnosti, Jugoslovenska ideja je iztrgana iz okvira partijskih programov.

Ona ni več in ne sme biti več predmet medsebojnih borb.

Kakor smo jo tudi takrat, ko smo baš v tej dvorani prisegli zvestobo narodni misli, identificirali z idejo naše bodoče lastne države, tako je danes ona resnično neoljčiva od pojma naše države, in kdor hoče biti Jugoslovijci zvest, ne more biti neveren njej.

Kdor hoče to državo, mora hoteli narodno in državno edinstvo.

Kot verem naslednik največjih genijev našega naroda nam je kralj v svojih proklamacijah postavil ideologijo novega svobodnega jugoslovenstva, ne kot blestečo frazo, temveč kot sistem praktičnih pravil in načrtov za ureditev celokupnega našega narodnega življenja. Vi, gospod predsednik, ste nam danes podali dragocena tolačenja, ki jih s polnim odobravanjem sprejemamo. Globoko občutimo v svojih srcih upravičenost poziva.

na skupno delo vsem, ki so poštenega srca in iskrene misli.

Občutimo tudi to, da današnja doba ni nič manj važna nego je bila ona, ko se je Jugoslavija ustvarjala. Ona je bila herojska doba. Doba spoznavalcev in mučnikov. Današnja je doba dela in samozatejevanja.

Brez spoznavalcev - mučnikov ne bi bilo Jugoslavije, brez poštvenosti, neumornih narodno misel nad vse drugo postavljajočih delavcev Jugoslavije ne bo. Pred 12 leti je bilo vse odvisno od volje za ujedinitve, danes je vse odvisno od volje za očuvanje in izgraditev našega edinstva.

Pride!

Velesenzacija!
Fritz Kortner

Kapetan Dreyfus

Pride!

Elitni kino Matica

Pride!

Takrat so gledala na naš bodoča pokolenja, da vidijo, ali Jugoslavijo hočemo, danes stojimo pred njihovim sodiščem, da vidijo, ali jo znamo očuvati, ali smo jo vredni. Nič ne pomaga, treba je zaključiti račune našega nedavnega strankarskega življenja, ter se zopet vrniti v dobo, ko nas je čut odgovornosti držal drugega pri drugem, ko nam je zavest najvišjih narodnih interesov velevala nezlomno solidarnost. Ko nam je življenjski instinkt dal pozabiti na vse medsebojne difference ter smo v eni trdni fronti korakali k zmagi. Kajti resnično je, da nas vse more rešiti edinole poptona zmaga ideje, ki jo je razvil vrhovni voditelj naroda in nam more rešiti bodočnost edino le popolni uspeh njegove državniške zamisli. Se posebej kot slovenska predstava Jugoslavije proti severu in zapadu vemo, da je tu posredi eksistencno vprašanje naše ožje domovine. Ako je današnji slavnostni zbor izraz tega globokega prepričanja, le potem smo, gospodje,

vredni nasledniki vseh onih, ki so pred nami in z nami baš v tej dvorani prisegli zvestobo Jugoslaviji in državnemu edinstvu in jo tudi držali.

To prisego smo takrat dobro držali. A ona je danes še tu in nikdo nas od nje ni odvezal.

Narod, ki je danes s tolikim oduševljenjem in zaupanjem pozdravil vas, gospod predsednik, se dobro zaveda historičnega časa. Z nami vred v vas ne pozdravlja le najvišjega predstavnika državne oblasti, se ne klanja spoštljivo samo odposlancu ljubljenskega kralja, temveč čuti v Vas tudi izvršitelja velike misije, moža vzgledne energije in poštvenosti delavnosti, držav-

Pride!

v največji špijonažni aferi, ki je svoječasn pretresla ves civilizirani svet !!

nika, ki z vsem svojim delom kaže, da mu je izvrševanje stvarnega jugoslovenskega programa najvišja ambicija. Zaupanje, ki vam ga je izkazal kralj z imenovanjem za predsednika vlade, je gospod predsednik, zagotovo tudi pri narodu ogromen kapital zaupanja. Ko so vam danes doneli naproti navdušeni živo - klici, so ti klici bili tudi potrdilo, da vi kapitala narodnega zaupanja niste zmanjšali, nego ste ga s svojimi uspehi povečali in pomnožili.

Ves svet priznava odlične uspehe vašega dela, ves svet, a pred vsem naš narod sam, kar je glavno, občuti, da je resnično nastopila doba miru in konsolidacije, da je resnično pozitivno in konstruktivno delo v polnem razvoju. Naša ožja slovenska domovina ima zaradi svoje posebne socialne in ekonomske strukture mnogo vprašanih, ki jim boste vi, gospod predsednik, gotovo posvetili največjo skrb in brigo in naš kmet, delavec, obrtnik, trgovec, uradnik trdno veruje, da bo rešena v okviru jugoslovenskih interesov pametno in koristno. Naše misli danes s posebno toplino k vrhovnemu voditelju naroda, našemu jubilejnomu kralju okrog katerega se zbiramo vsi, odločeni, da z njim skupaj za vsako ceno povedemo Jugoslavijo v srečnejšo bodočnost.

Vi, gospod predsednik, ste izvrševatelj Njegove volje in Njegovih načrtov. Naj bo blagoslovljeno Vaše delo in dobri genij našega naroda naj spremlja Vaše napore do končne zmage.

Dvigam svojo čašo v Vaše zdravje! Zivel!

A. A.

„Tri cerkve sv. Cirila in Metoda“

Pod tem naslovom se je nekdo v četrtkovem »Slov. Narodu« zaletel tudi v naše društvo in njegovo delo. Potrebno se mi je zdelo, sledeče odgovoriti:

Zmotno je, da se nameravajo kar tri cerkve v Ljubljani postaviti v čast sv. Cirila in Metoda, ker je res, da se nameravati samo dve, katoliška in pravoslavna. V Mostah so izbrali sv. Družino. Z idejo cerkve sv. Cirila in Metoda je prišlo naše društvo v javnost prvo. Pravoslavni so prišli nekoliko mesecev pozneje, ko smo mi imeli že pravila potrjena od ordinarijata in vlade in smo nastopili že v javnosti.

Sicer pa, da bosta v Ljubljani dve cerkvi sv. Cirila in Metoda, katoliška in pravoslavna, to idejo mora pozdraviti v veseljem vsak Jugosloven. Ti dve cerkvi bosta gotovo kakor dva stebra na skrajnem zapadu države za most, ki naj zbliži nas katolike in pravoslavne. Če hočemo res kedaj doseči pravo enotnost države, moramo najprej graditi most, ki nas bo cerkveno zbližal. Dokler tega mostu ni, je vsaj po mnenju podpisane — naše srčno edinstvo samo fraza. Prepričan sem, da je to mnenje tudi večine pravoslavnih naših meščanov.

Tudi je gotovo razveseljevo dejstvo, da so vsi trije odbori, ki delajo za nove cerkve, najprej prišli na misel, posvetiti novo cerkev slovenskima apostoloma. To priča, da slovenska ideja prodira v vedno širše naše sloje. Tudi »Slov. Narodu« mišim, mora to dejstvo samo pozdraviti.

Ko bi članar v »Slov. Narodu« stanoval tu v okraju sv. Kristofa, bi bil prav dobro vedel, kakor vemo mi vsi, da je res cerkev sv. Kristofa že sedaj veliko premajhna in da vsako leto bolj »premajhna«. Posebno bi to čutil članar sam na sebi, ako bi hodil sem k nam k sv. maši, ko bi se mu pogosto zgodilo, da bi moral v dežju in mrazu stati zunaj na cesti, ali pa iti v Ljubljano lovit po drugih cerkvah sv. maše.

Tudi bi bil vedel, da imamo že sedaj pri sv. Kristofu vsako nedeljo tri službe božje in da sedanjih duhovnik vsako nedeljo dvakrat masuje in dvakrat pridiga. Vedel bi, da smo morali letos radi prevelikega drenja imeti cel maj vsaki dan dvoje šmarnic.

Tudi bi bil vedel, da stanuje tu že sedaj na pet tisoč ljudi, od katerih jih najmanj tri četrtine hodi še vsako nedeljo v cerkev, da je pa v cerkvi sv. Kristofa prostora za k večjemu kakih 400 ljudi. Zato tudi, ako bi se res dalo najti v Ljubljani toliko redovnikov, ki bi hodili sem k nam masovat, da bi imeli vsako nedeljo po šest sv. maš, bi bilo s tem poskrbljeno za komaj kakih 2400, ostalih tri tisoč bi pa še vedno moralo v mesto, ali pa biti brez maše.

Da je nova večja cerkev nujno potrebna za ta okraj, bi članar ne smel pozabiti, da je tu nad tisoč družin, torej nad tisoč gospodinj in mater, ki imajo ravno ob nedeljah najmanj časa in ki bite v cerkev zadnji trenutek in se jim po maši zopet mudil domov. Da je tu veliko starih, bolehnih in slabotnih, ki ne morejo daleč hoditi, ki bi vsi morali biti brez maše, ako ne bo tukaj za nje prostora. Ti vendar ne morejo v dežju in mrazu zunaj stati.

Članar tudi ne ve, da bo mesto pridnolje leto tu v bližini cerkve sv. Kristofa sezidalo novo osnovno šolo, banovina pa novo državno gimnazijo. Vsaka teh šol

bo imela gotovo takoj nad 500 učencev. Ko bodo šolske maše, kam bodo šli, ko je pa v cerkvi sv. Kristofa prostora samo za 400? Ali bi ne bilo nepotrebno trošenje denarja, ako bi se v vsaki teh šol — posebno ako pride v zgodnjem času — meščanska šola — postavila posebna kapela? Če tri kapele bi bile dovolj za polovico stroškov za novo cerkev, ki bo itak morala priti prav kmalu.

Zato skoraj vse prebivalstvo našega okraja čuti, da je nova cerkev nujna potreba. To priča dejstvo, da je že 741 družin pristopilo k našemu društvu in prispeva mesečno več ali manj za novo cerkev. Pa ne samo nova cerkev, tudi nova župnija je nujna potreba za okraj sv. Kristofa.

Ako bi res mestna uprava pripravljala zgraditi nam novo cerkev za naš okraj — o čemer niti ne dvomim — potem naše zbiranje tudi še ni nepotrebno. Vsakdo ve, da je v cerkvi treba veliko drugih stvari, zvonovi, orgle, mašna oprava, klopi, za kar pa ne moremo pričakovati, da bi mogla mestna uprava skrbeti. Naše zbirke bodo komaj zadostovale za to.

Glede letošnjega zbiranja pri sv. Kristofu o vseh svetih pa podrtavam dejstvo, da nismo prav nič nadlegovali obiskovalcev pokopališča. Prošili smo milih darov v časopisju, potem pa prepuštili dobrim srcem, da dajo, če hočejo. To kaže zbirka sama, ko je nad deset tisoč obiskovalcev darovalo samo Din 1328.10.

Nikakor pa ni lepo od članarja, da skuša plemenito in težko delo podpisane odbora naslikati kakor nekako nasprotovanje pravoslavni cerkveni občini. Prepričan sem, da ga ni v Ljubljani ne katoliškega, ne pravoslavne meščana, ki bi bil mislil o našem zbiranju tako, kakor misli članar, da se torej ni povzročala nikak »animoznost« med katoliki in pravoslavni. Da, celo razhajanje je za Ljubljance, ako trdi članar, da niso imeli toliko razsodnosti, da bi ne vedeli, za katero cerkev sv. Cirila in Metoda smo pobirali, posebno še, ko smo tozadevno prošnjo poslali vsem trem dnevnikom. Zato, čemu mešati štrono s tako neslanimi opazkami in podkinitvi? Vsi Ljubljanci, posebno pa podpisani, žele, tudi pravoslavnim sosedčanom pri njih težkem delu za lastno župnijsko cerkev, obilo uspeha. Je pa sveta dolžnost cele Ljubljane, da dobi tudi katoliško cerkev, ki bo posvečena slovenskima apostoloma. Posebno je pa dolžnost vseh bežigravcev, da delajo z vse pridnostjo za svojo prepotrebno novo župnijo in novo cerkev. Te dolžnosti se bežigravci tudi zavedajo, ker sami najbolj vedo, česa potrebujejo in ne bodo odjevali preje, dokler tega namena ne dosežejo in to vkljub nasprotovanju na obeh straneh. Da je pa tudi mesto Ljubljana prepričano o tej dolžnosti, pa je dokazalo s svojim darom nad 30.000 Din. katerega je darovalo letos za naš namen.

Za odbor:
P. Kazimir Zakrajšek, l. č. predsednik.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 10. novembra 1930, katoličani: Andrej, pravoslavni: 28. oktobra, Arsenije.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Strel v ateljeju.
Ideal: Ukradeni avto.
Kino ljubljanski dvor: Morala o polnoči.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustlar, Sv. Petra cesta; Hočvar, Sp. šiška.

Premiera!

Danes!

Govoreči Ufin kriminalni film senzacij in velenapetosti

STREL V ATELJEJU

V glavnih vlogah:

Gerda Maurus in Harry Frank

Predstave ob 4., 8. in 10.

Poleg tega lepa pevska revija:
»GLASBA NARODOV«Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Dnevne vesti

— Iz carinske službe. Vpokojena sta višji carinski kontrolor glavne carinarnice v Ljubljani Ivan Gamulin in glavni carinski skladiščnik glavne carinarnice v Ljubljani Franjo Jelen.

— Izprememba rodbinskega imena. Kr. banska uprava dravske banovine je dovolila Josifu Kizilaku, pristojnemu v Dolici, okraj Murška Soba, izpremembo rodbinskega imena Kizilak v Leitner.

— V naše državljanstvo je sprejet študent iz Ljubljane Vladimir Rizen, pristojen v Beograd.

— Razpisani zdravniški službi. Občina mesta Počarjeva razpisuje natečaj za dva občinska zdravnika. Prošnje je treba vložiti do konca novembra.

— Razpisana ravnateljska služba. SUZOR v Zagrebu razpisuje natečaj za mesto ravnatelja kategorije A položaja II. konceptne stroke. Prošnje je treba vložiti do 15. t. m.

— Proslava osvobodjenja Novega Sada. Včeraj se je vršila v Novem Sadu svečana proslava 12-letnice prihoda prvega oddelka srbske vojske v Novi Sad. Proslava se je vršila s slavnostnim bogoslužjem, kateremu so prisostvovali oficijelni zastopniki vojaških in civilnih oblasti; nato je Zveza prosvetnih društev priredila svečano akademijo v dvorani banske uprave. Z akademije so odposlali brozjavni pozdrav Nj. Vel. kralju.

— Prepoved zahajanja v krčme. Deželno sodišče v Ljubljani je prepovedalo delavcu Zajcu Francu od sv. Valpurga zahajati v krčme za dobo 2 let.

— 50-letnica velikega potresa v Zagrebu. Včeraj se je vršila v zagrebski stolnici svečana služba božja kot spomin na veliki potres, ki je bil pred 50 leti, v torek 9. novembra 1880. Bogoslužje so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti z banom dr. Šilovićem, komandantom armije generalom Maričem in z mestnim načelnikom dr. Srkuljem na čelu.

— Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 15. do 21. oktobra je bilo v dravski banovini 19 primerov tifuznih bolezni, 44 grize, 62 škrlatinke, 126 davice, 21 dušljivega kašlja, 15 šena, 3 krčevite odredvenosti, 2 odredvenosti tiflika, 1 ošpic in 1 nalezljivega vnetja možgan.

— Ustavljanje brzovlaka št. 304 na postaji Vrbovsko. Od 15. novembra se ustavlja brzovlak št. 304 na postaji Vrbovsko na progi Zagreb - Sušak redno eno minuto, da lahko potniki vstopijo in izstopijo. Ta brzovlak prihaja v Vrbovsko ob 10.43.

— Naši skavti v Pragi. Zveza češkoslovaških skavtov se marljivo pripravlja na prvo taborenje slovenskih skavtov v Pragi v juniju 1931. Čim so jugoslovanski skavti zvedeli, da bo prihodnje leto v Pragi prvi slovenski jamboree (žembori), so se začeli takoj pripravljanje in zdaj je prijav že toliko, da so češkoslovaški skavti prijetno presenečeni nad tolikim prizadevanjem jugoslovenske mladine za zblizanje s češkoslovaškimi brati.

— Smrtina kosa. Davi je umrl v Ljubljani po daljšem bolehanju vpokojeni davčni nadzornik gosp. Jakob Drol. Pokojni je bil v mestu splošno znan in priljubljen kot mož kremenitega značaja in blagega srca. Pogreb bo v sredo ob 15. iz splošne bolnice. Blag mu spomin! Žalujemo naše iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stanovito, megleno vreme. Včeraj je bilo še po večini krajev naše države oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 14, v Zagrebu in Skoplju 13, v Beogradu 12, v Sarajevu 11, v Mariboru 10,1, v Ljubljani 8,3. Davi je kazal barometer v Ljubljani 772,3 mm, temperatura je znašala 1,8°.

— »Misterij«, ki se je hitro razjasnil. Tudi v Zagrebu kujejo senzacije, če ne gre drugače. Pretekli teden se je dogodil na Svatičevem trgu brezposelnem incident: neki vojaški vrtni mlečnokobec je prisilil svoj 14-letni »damik« dve klofuti, kar je zabeležil neki zagrebski list v senzacionalni formi, govoreč o »skrivnostnem« in »kompliciranem« dogodku. Pozneje pa se je cela stvar razjasnila. Neki kmečki fant, Slavko Cik, ki je izvršil omenjeno junaštvo, je živ in zdrav, incident ni imel zanj nobenih resnih posledic, pa tudi ne za damo. Senzacija pa je vendar.

— Kmetje ubili velikega medveda. V vasi Vrepcu blizu Gospiča v Liki se je kar na lepem pojavil pri belem dnevu velik in nič dobrega obetajoč medved. Kmetje so hitro organizirali napad na drznega kosmatinca ter so ga srečno ubili. Čudno je, kako se je mogel medved neopaženo priključiti skozi celo vrsto vasi od Velebita do Vrepcu in da se ni že prej s kom spoprijel.

— Strašen samomor 17-letne muslimanke. V Fešanju je izvršila pretekli teden samomor 17-letna Alima, ki je že dejansko trpela na neki neozdravljivi bolezni. Zadalja si je ponoči v svoji sobi z nožem več težjih ran. Zjutraj jo je našla mati v mlaki krvi.

— Sredi Beograda ukraden avtomobil. Znan beograjski advokat dr. Mišo Alkalaj je pustil včeraj pred svojo hišo osebnostno avto za par minut nezaklenjen z odprtimi motorjem. Ko se je vrnil, je presenečen opazil, da je avtomobil izginil. Ljudje so videli nekega neznanca, ki je samozvestno sedel v avto ter se z njim odpeljal kot da je njegov. Kljub temu se policiji še ni posrečilo izslediti drznega tatar.

— Nesreča v pivovarni. V novogradiški pivovarni je zadela delavca Ilija Ljubčića težka nesreča, padlo je nanj tovarniško dvigalo ter mu presekalo vrat tako težko, da ne bo ostal pri življenju.

Iz Ljubljane

— Iz Gradnje železobetonskih palač. Pokojninskega zavoda, Hranilnega in posojnega konzorcija, »Dunava« in »Viktoria« dobro napredujejo. — Palača »Dunava« je zbetonirana do šeste etaže, spodnje etaže so že razpazene in pripravljene za zidavo vmesnih zidov. Gradnja te palače je napredovala z rekordno hitrostjo. — Palača »Viktoria« poleg »Dunava« je tudi hitro zrasla iz tal. Zidaj betonirajo pritličje, deloma tudi mezanin. Pričakovati je, da bo gradnja te palače napredovala tudi tako naglo kot »Dunava«. — Palača konzorcija HRP grade z modernimi tehničnimi pripomočki, s čimer se delo precej pospešuje. Dvigalo za dviganje betona, dviga po visokem lesenem stolpu ter beton izliva po žlebu, ki ga postavljajo po potrebi tako, da beton teče naravnost tja, kjer ga potrebujejo. Da pa ima žleb zadosten padec, mora biti stolp za dvigalo precej visok. Tudi dni so ga povišali tako, da je sam na sebi nebotičnik. Zidaj betonirajo mezanin. — Pri palači Pokojninskega zavoda v Gajevi ulici betonirajo III. nadstropje. Če bo vreme ugodno, je pričakovati, da bo palača v šestih tednih pod streho. Popolnoma dogotovljena pa bo do julija prihodnjega leta.

— Pri nebotičniku je vrtanje temelja končano, prišli so do skale, konglomerata, vrstali so še 2 metra naprej v kamna, ki se nadaljuje še globlje tako, da bodo s kopanjem prenehali ter »vodnjake« izpolnili z betonom. Zidaj razširjajo »vodnjake« na dnu, da bodo stebri imeli dovolj veliko lažje. Delo bo odlej hitreje napredovalo.

— Ceste so v soboto vneto popravljali, posipavali z gramozom in gladili s parnim valjarjem, zlasti okoli palače banske uprave. Celu na Selenburgovo ulico so se spomnili, na brzo roko so zamašili večje vrtnice, kar si je marsikdo že dolgo želel. Ceste so popravljali vso noč.

— Iz Razpis dijaške ustanove ljubljanskega mesta za učence Tehniške srednje šole v Ljubljani. Mestno načelstvo razpisuje pet mest za učence višjih oddelkov in štiri mesta za učence nižjih oddelkov te šole v iznosu po Din 1000.— (en tisoč dinarjev) na leto. Pogoji so razvidni iz razglasa na občinski deski in na srednji Tehniški šoli v veži.

— Iz Dr. Fran. Košmerlovo ustanovo za slušatelje Tehniške srednje šole v Ljubljani. Mestno načelstvo razpisuje dr. Fran. Košmerlovo dijaško ustanovo za slušatelje višjega oddelka Tehniške srednje šole v Ljubljani v znesku 3000 Din (tri tisoč dinarjev) na leto. Tozadevni pogoji so razvidni iz razpisa na občinski deski in v veži Tehniške srednje šole.

— Iz Razpis dijaške ustanove ljubljanskega mesta za učence Tehniške srednje šole v Ljubljani. Mestno načelstvo razpisuje dr. Fran. Košmerlovo dijaško ustanovo za slušatelje višjega oddelka Tehniške srednje šole v Ljubljani. Natančni pogoji so razvidni iz razpisa na občinski deski in v veži Tehniške srednje šole.

— Iz Rezultat štetja obiskovalcev pokopališča pri Sv. Križu v dne 1. in 2. novembra je naslednji: V obeh dneh se je našlo 31.038 takih obiskovalcev, ki so se odzvali z darovanjem poljubne novčance. Štetje je oviralo slabo vreme, ker ljudje z dežnikom in cvetličami v rokah ter v gosti množici pri najboljši volji niso bili v stanu poiskati si potrebnega novca. Vsega priznanja vredno pa je, da je mnogo teh vendarle prispevalo svoj obulus pri odhodu s pokopališča. Po podatkih požrtvovalnih nabiralcev lahko sklepamo, da je bilo v obeh dneh okoli 50.000 obiskovalcev — od teh približno 30.000 prvi dan. Darovalo je 36 oseb novčance po Din 10.—, 1026 oseb po Din 2.—, 3173 po Din 1.—, 7806 po 50 para, 4484 po 25 para in 14.528 oseb po 10 para. Obe družbi, ki sta štetje priredili, se vsem tem milostnim tisočim najiskrenejše zahvaljujeta za izdatno podporo in priznanje.

— Iz Danes nov program v Elitnem kinu Matici. Ob 4., 8 in 10 predvaja danes Elitni kino Matica premiero izredno zanimivega kriminalnega filma »Strel v ateljeju«. Vsebinsko je vseskozi napeta in gledalec sledi dejanju z izredno pozornostjo od začetka do konca. — V glavnih vlogah Gerda Maurus znana junakinja iz Fritz Langovega filma »Zenska na lunik« ter Harry Frank, znan našemu občinstvu iz filma »Tiger«. Poleg

tega filma se predvaja še najnovejši tedenški žurnal in krasna pevska revija »Glasba narodov«. Matica skrbi tedaj v polni meri za prvovrsten bogat in pester velenostni spored. — Pripravlja se premiera velfilma »Dreyfus«, ki nam predstavlja znamenito špijonažno afero in usodno justično zmoto nad nedolžno obsojenim artilerijskim kapetanom Dreyfusom. Ta afera, na katero se še spominjamo je svojetasno pretresla ves kulturni svet.

— Iz Društvo skrb za mladino v Ljubljani sklicuje v torek, dne 18. t. m., ob 20. uri v posebni sobi gostilne »Pri Bončarju«, Sv. Petra cesta, izredni občni zbor z naslednjim dnevnim redom: Poročila, funkcionalni in podelitve razrešnice staremu odboru, volitev novega odbora ter slučajnosti. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor po § 11 društvenih pravil pol ure kasneje z istim dnevnim redom ob vsaki udeležbi. — Odbor.

— Iz Krstna slava dravske stalne vojne bolnice. Dravska stalna vojna bolnica in dravska bolničarska četa proslavita svojo slavo sv. bratov Kozme in Damjana v petek 14. t. m. Služba božja in rezanje koluča bo ob 10. v dravski stalni vojni bolnici.

— Iz Spored koncerta godalnega kvarteta iz Dresdene. Ki bo jutri v Unionski dvorani Hindemith: Godalni kvartet v f-molu, op. 10, Debussy: godalni kvartet v g-molu op. 10, Beethoven: Godalni kvartet v d-duru op. 18. Nekaj podrobnosti, posebno glede Beethovnega kvarteta objavimo v dnevnih ok torka. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni.

— Iz Na obelisku »Ilirije oživljena« so v soboto pritrili novo glavo Ilirije, ki je nekoliko bolj ženska, manjša in z nežnejšimi potezami v obrazu od prejšnje. Zidaj bo menda vendar spomenik vsem ugalj: sicer se tudi prej ni nikdo pritoževal, da mu ni všeč.

— Iz Izpeljavo tramvaja prel. Figovcem so v soboto toliko napredovali, da so se ptniki zvečer vozili s tramvajem naravnost brez prestopanja. Nova proga je že definitivno priključena k stari. Za drugi tir na Dunajski cesti so varili tirnice na trotuarju poleg, da bo za položitev vse pripravljeno in da bo šlo hitreje od rok. — Delo je »pa« zvalo mnogo občinstva, ki je promet oviralo skoraj bolj kot delo sama.

— Iz Izgubila se je modra usnjata torbica v nedeljo ob 11. uri nasproti »Uniona«. Odvaja naj se v upravi »Slov. Narod«.

— Iz Bukova drva, trboveljski premog in koks pri tt. »KURIVO«, Dunajska c. 33 telefon 3434 (na Balkanu)

PONOS VSAKE GOSPODINJE

je kuhinjska posoda iz aluminija ali emaila raznih barv in kvalitet. Ogled si bo zato zalogo, katero ti nudi najugodnejše tvrdka z železnino

Stanko Florjančič

Ljubljana

Sv. Petra cesta 35

Nesreče in nezgode

Martinova nedelja je bila v znamenju številnih nesreč in nezgod, pa tudi prevečlego godovanja. Nekateri so se ga v proslavo znamenitega patrona zopet preveč nalezili, posledica preoblega alkohola so pa bili pretepi in poboji. V bolnico so morali poleg mnogih ponesrečencev prepeljati tudi težko poškodovano žrtev tega junaka noža. Gre za nekega delavca iz Ljubljane.

Zopet nož.

Včeraj popoldne, ko je solnce tako lepo sijalo kakor spomladi, je napravil 27letni delavec France Grilc, zaposlen pri gradnji tramvajске proge v Ljubljani, izlet v Seneberje, z njim sta pa bila tudi njegova sestra in svak. Proti večeru se je trojica vračala domov. Sredi poti, blizu kmečnice v varne v Mostah, sta po poti pridvela dva kolesarja. Oba sta bila brez luči, zdelo se je tudi, da sta nekoliko vinjena. Eden se je zaletel v Grilčev sestro in jo podrl na tla, kolesar je tudi sam zletel s kolesa, vanj se je pa zaletel drugi kolesar. Grilc in njegov svak sta se začela z neprevidezima kolesarjema prepirati, beseda je dala besedo, hipoma sta pa brezobzirna kolesarja potegnili nože in se predno se je Grilc zavedel, je že dobil več sunkov med rebra. France je glasno kričnil in se zgrudil, dočim sta kolesarja izrabila splošno zmedo in pobegnili. Težko ranjenega Grilca so prepeljali v bolnico. Kakor nam poročajo, ima več ran, od teh je ena zelo nevarna.

Nesreče.

Davi so v Ljubljano prepeljali 26letnega Matevža Dovžana iz Doline, občina Sv. Katarina nad Trzinom, ki se je snoči po nesreči obstrlel. Fant se je igral s samokresom, ki se mu je sprožil in mu je krogla obšla v levi nogi. Poškodba k sreči ni nevarna. — Težko se je ponesrečil 46letni dninar Anton Furlan iz Gostče, občina Sora, ki se je poparil po prsih in po rokah. — Snoči se je neke blizu Ljubljane prevrnil osebni avto. Uradnik Franc L. iz Ljubljane je padel iz njega in se nekoliko pobil. V bolnici so ga obvezali in jo je lahko že zapustil.

Težka nesreča se je pripetila v Kokri nad Kranjem, kjer je padajoče drevo oplazilo 22letnega Antona Ževnika, posestnikovega sina. Fanta je stisnilo čez prsni koš. Njegovo stanje je zelo kritično. — Stanje 75letne starke Marije Hrovatove, katero je v soboto zvečer na Sv. Petra cesti podrl in povozil nepreviden voznik ter jo precej poškodoval na glavi, se je nekoliko zboljšalo.

Nagla smrt.

Včeraj dopoldne je v gostilni pri Košaku zadela kap posestnika Jožeta Bajca iz Jablanice pri Litiji. Šučajno navzoči zdravnik dr. Rus mu je sicer takoj priskočil na pomoč, toda ves njegov trud je bil zaman, kajti Bajc je bil takoj mrtev. Pokojnikovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu, danes ga pa prepeljejo domov.

Ljubljana v prazničnem razpoloženju

Včeraj je bila Ljubljana v znamenju visokih gostov — praznično ozaljšana, razglabana, radostna

Ljubljana, 10. novembra.

Dan, ki ni v Ljubljani zaspan, je za Ljubljano dogodek posebne vrste. Ljubljana ima namreč spalnico bolezen in se prebudi le ob svojih velikih dnevih. Le kaj bi bilo, če bi ne imeli na leto par kongresov, po dvakrat veleselja in drugih radostnih dogodkov, ki nas nekoliko zdramijo, da popolnoma ne okramno telesno in duševno!

Na magistratu so spoznali in doznali, da je treba ceste pokrpati, kakor, da je bil za to v soboto konec termina. Ubogi cestni valjar je vso noč hropeč in hreščal po cestah, in na promenadi so ponoči celih grozne cestne rane, da so ljudje postali radostni že v soboto. Krasen dan se je obel. Ljubljana se je zbudila v slavnostnem razpoloženju in v izredno gosti megli. Vse povsod po ulicah je bilo čisto, pometeno kot že dolgo ne. Raz hiš so vihrale zastave, iz njih so pa prihajali trumoma praznično oblačeni Ljubljančani, kot da so si svesti velikega dne.

Kdor je prišel včeraj v Ljubljano, se je lahko v njej počeno zmotil, kajti včeraj ni bila prav nič zaspala kot navadno, praznična, vesela in ozaljšana je bila kot nevesta, ko se pripravi na sprejem ženina. In se je tudi res pripravila, da ji ni bilo kaj reči. Vseposvred red, vse okrašenost, veselo in živahno. Miklošičeva cesta je bila ena sama močnega reka ljudi. Tok pa je obstal, kot da je prislunil nečemu velikemu, utežko pričakovane. Na obeh trotuarjih sta bila nepretrgana špalirja, mladina ju je tvorila, šolska mladež, dijak, dijakinja. Mnogo mladine ima Ljubljana in mnogo imamo od ne pričakovati, kajti zaveda se svojih svetih dolžnosti. Miklošičeva cesta je to včeraj dokazala. S tem pa ni rečeno, da so bili starejši mladi. Bilo jih je tudi dovolj, bili so vsi, ki čutijo z narodom, ki jim je bil včerajšnji dan res praznik, dan radosti, dan manifestacije, narodnega zviženja, ki so ga bile polne vse naše duše.

Pred kolodvorom so vihrale številne zastave na drohjih tako, da je bil ta prostor sam na sebi slavnostni prostor. Od vseh strani so v nepretrganih vrstah hoteli na kolodvor ljudje — brez konca. Pred kolodvorom in po Miklošičevi cesti so stražniki vzdrževali vzoren red kljub velikanskim množicam. Pa tudi gasilci in Sokoli v krogih so s kordoni velikega pripomogli, da ni prišlo do nereda. Vzpomniti pa je še treba pri tem, da je bilo občinstvo precej disciplinirano, četudi je glede prometne discipline na slabem glasu.

Ob 10.45 je prešinila množice iskra velike radosti. Iz kolodvorskega poslopja je izstopil v spremstvu številnih oficijelnih zastopnikov predsednik vlade v generalški uniformi ter se napotil z njimi med navdušeno množico peš po Miklošičevi cesti.

Četrta ure na socialnem uradu

Na magistrat hodijo prositi podpore večinoma tuji

Ljubljana, 10. novembra.

Pred vrati socialno političnega oddelka mestnega magistrata je bila že od davnine. Prvi november je padel ravno na praznik in potem je bila nedelja. Dva dni nazaj uradovani na magistratu, zato se je toliko nabralo brezposelnih, ki prejemajo od magistrata podporo.

S težavo se prerineš skozi gnečo in stopiš v pisarno. V tej menadi niso brez obiskovalcev. Sedeš in počakaš referenta, ki je bil zadržan v sosednji sobi. Vstopila je vitka ženska, stara okoli 25 let, prikupljivega obraza, precej čedno oblečena in prosila informacij. Iznenada je začela jokati.

— Od danes naprej sem brez stanovanja in brez službe. Moj mož je že delj časa brezposeln, vrh tega imam pa še dva otroka. Kaj naj storim?

— Izpolnite tale formular in se zglasite ...

— Vse bi bilo, večjega otroka vzamem s seboj, z mlajšim pa nikamor ne morem — 7 mesecev je star. Lepo vas prosim, vzemite ga v Dečji dom.

— Ni prostora!

— Rajši bi ne vem kaj naredila, samo da bi ne šel otrok od mene, pa mora biti tako, če mu hočem dobro.

Vprašal sem, kaj je ta ženska po poklicu. In so mi povedali, da je šivilja.

— Šivilje imajo ravno sedaj največ dela!

— Pa vendar jih je zelo veliko brezposelnih. Če le morejo, delajo z vajencami, pomočnicami pa odpustajo.

Nekoliko potolažena je ženska odšla. Povedali so ji, naj se zgasi pri primariju dr. Dragašu. Nemara se je on usmili ...

— Videti je, da je brezposelnih vedno več.

— Na zimo pritisnejo z dežele v mesto in podeželani so, ki nam dajo največ opravka.

Vstopil je možki, okoli 32 let star in vprašal po ...

— Ga ni momentano! Kaj bi pa radi?

— Radi stanovanja sem prišel. Slišal sem, da je za Bežigradom prosto stanovanje.

— Kolikor vem, ni nobeno prosto. Sicer pa tu ne dobite informacij glede stanovanj. Zglasite se spodaj pri g. Svetlu.

Vstopila sta dva južna tipa.

— Kaj bi radi?

— Bosanca sva, iz Belgije sva se pri-

Ljubljana je dokumentirala svojo udanost do visokega kraljevega zastopnika in do kraljevskega doma. Ljubljana je nacionalna, to je moral včeraj vsak priznati. Mladini pa se je včerajšnji dan vtisnil gotovo za vse dni v spomin in prav je tako.

Da, Ljubljana je bila včeraj srečna, le novinarji in fotografi so nekoliko trpeli, ko so dirkali od Uniona do banske uprave, univerze itd., reči se pa mora, da spadajo take dirke med njihove poklicne radosti. Godbe so vzdramile Ljubljano popolnoma. Tudi v Zvezdi je bilo veselo. Promenadni koncert! Z par nedelj ga ni bilo, mladina ga je zelo pogrešala, pa tudi starejši, ki jim zvoki trompet preganjajo iz kosti revmatizem. Mladi pa vedo, da se ob sladkih melodijah srea raje odpirajo in pojo kot če je vse tiho, megleno in pusto, kakor je bilo ob vseh svetih. Da, včeraj so se srca odpirala; tako bi naj bilo vedno in človeštvo bi bilo srečno.

In promenadi! Noge se niso zatikale kot prejšnje dni, cesta je bila gladka, oh, ko bi bilo vedno vsaj tako! Tudi na promenadi je bilo izredno mnogo mladine, tega ji pa tudi ne smemo šteti v zlo. Mladina je tudi ponos promenade, ne le domovina. In za koga so promenado popravljali v soboto ponoči, če ne za podplate naše mladine.

Točno opoldne, ko je bila na promenadi taka gneča, da človek ni vedel, kam bi stopil, so se pa producirali po Selenburgovi ulici nekateri gospodje in celo neka dama z motornimi vozili, motocikli in avtomobili, češ, mi ga pihnemo, ker se vozimo, vi pa morate hoditi peš. Hupe so pele, da je kar odmevalo in gosta reka promenirajočih se je morala razdeliti v dve strugi, da so se lahko imenitni gospodje z imenitnimi damami peljali po promenadi. Če bi si pa v bodoče take produkcije prihranili, jim bodo hvaležni vsi, ki radi ob nedeljah nemoteno promenirajo.

Popoldne nas je pa še celo osrečilo solnce, kar je bil tudi dogodek, saj niti nismo več pomnili, kdaj smo imeli zadnjič v nedeljo solnce. Torej sama sreča na vseh koncih in krajih. Zlasti še, ker ni bilo še daleč od prvega.

Po gostlinah in restavracijah je kipel mošt, doba Martinovih večerov se je pričela; po gostlinah imajo toliko vina, da jim res lahko skrbi, kam bi z njim. No, pa jih je priskočil na pomoč svetnik Martin, saj če nihče drugi ne pomaga, se je treba teči k nebeskim priprošnjikom. Tudi Martinove gosi so pekli včeraj oni Ljubljančani, ki si jih lahko privoščijo.

Martin je pomagal, o, da, danes pa po javicah gode — maček ... Pa kaj bi u, ničesar ni brez žrtve!

peljala do Ljubljane, naprej pa ne moreva, ker sva brez denarja.

— Kaj sta pa delala v Belgiji?

— Kopala sva v jami, zdaj so pa pričeli v masah odpustiti rudarje in tako sva bila tudi midva prisiljena odpotovati. Prošiva, da nam izposlujete brezplačno vožnjo, ker se drugače nikamor ne moreva ganiti.

— Sta sama?

— Zunaj so še trije!

— Imate potne liste?

— Da, tukaj so!

— Zglasite se ...

Komaj sta odšla, je že vstopil tretji Bosanec.

— Odkod pa vi?

— Iz Belgije.

— In kaj bi radi?

— Brezplačno vožnjo domov.

— Ali vam nista povedala tovariša, ki sta bila pravkar tu, naj greste z njima?

— Ne!

Bosanca sta jo kar sama mahnila, da čimprej dobita nakazilo za vožnjo, misleč si: Midva sva že dobra!

Bosanci so sploh tiči. Nekoč je prišel Bosanec na magistrat in prosil za brezplačno vožnjo domov, češ, da nima niti belica. Zunaj ga je magistrat uslužbenec preiskal in našel pri njem tisočdinarski bankovec. Iznajdljivi Bosanci imajo navado, da ves svoj zaslužek pošljejo po pošti svojem, domov se pa vozijo na tuje stroške.

Najbolj značilno je pa, da so redki domaćini, ki pridejo spustiti na magistrat podporo. Večinoma so tuji ...

E. R. G. Brown:

Vitez enega dne

Roman

— Da, da, gospod doktor, — je odgovoril orožnik, — tamle je. — Stopil je korak nazaj, da bi se aretiraneč bolje videl.

— A, Walter! — je vzkliknil dr. Bunting radostno. — Torej kar sam si prihitel sem? Imenitno! Si že videl tega tička? — Pogled mu je ušel s svaka na temno garažo. — Kje pa je, a? Kje je? Vse tiho.

— No, kje neki naj bi bil? Tukaj-le, vendar! — je odgovoril orožnik in pokazal z mamutovim prstom na sira Waltera.

— Kaj se vam meša, Hodgkin! — je vzkliknil dr. Bunting, Saj me niste razumeli. Vprašal sem vas, kje je falot, ki sem ga zaprl v garažo — tisti, ki je ukradel sliko, kje je?

— Kaj ni tale? — je vprašal orožnik presenečeno.

— Tale gospod? — je dejal dr. Bunting. — Dragi moj, kaj ste...

Toda svoje misli ni izpregovoril, kajti sir Walter si je bil ta čas toliko opomogel, da je lahko znova vzkipek. Kakor je bilo pričakovati, ni imela ta repriza zanosu in razmaha pravega nastopa, pa tudi v tej obliki je bila dovolj učinkovita. Orožnik je slišal mnoge izraze že prej, doktorju Buntingu je pa bil ta solo nastop nekaj povsem novega. Čim bolj je poslušal ploho psov, tembolj neverjetno se mu je zdelo, da prihaja vse to iz ust sira Waltera.

— In ta čas, ko se je ta... ta tepec zabaval tu na moj račun, je pobegnil ta lopov Cardinal kamor je hotel, — je zaključil sir Walter svojo pridigo.

— Ne razumem, kaj praviš, — je dejal dr. Bunting začudeno. — Ne gre mi v glavo. Kaj naj to pomeni, Hodgkin, a? Kako se je moglo to zgoditi?

Orožnik je vprl svoj topi pogled na sira Waltera, ki je bil še vedno ves rdeč od razburjenja. Potem se je ozrl vprašujoče na dr. Buntinga.

— Torej pravite, da tole ni lopov, katerega bi bil moral aretirati?

— Ta gospod je sir Walter Bellerby. Pravi, da je vam to povedal.

— Da, pravil mi je nekaj takega, — je priznal orožnik, — pa mi še na misel ni prišlo, da bi moglo biti res. Taki tički si vedno izmišljujejo, da so imenitni gospodje. — Gladil si je brado in gledal

sira Waltera brez najmanjše zadrege. — Torej sem se zmotil, a?

Zrtev njegove zmote je samo zakrivila z zobmi.

— Toda jaz nisem kriv, — je pripomnil orožnik. — Rečeno mi je bilo, da je tu v garaži zaprt tat — sami ste mi to povedali, gospod doktor. Pa sem res našel v garaži zaprtega možakarja. Kako sem mogel vedeti, da ni pravi... — Saj je tudi bil v garaži, — se je oglasil dr. Bunting.

Sir Walter je zahropel in dvignil obe roki proti nebu. Bil je tako strašen, da je stopil njegov svak instinktivno korak nazaj.

— Da, da, Walter, seveda — ga je hitel miriti. — Ne razumem, kako je mogel ta človek pobegniti, saj sem bil zelo previden...

— Previden? — je zakričal sir Walter srdito. — Odšel si in pustil lopova tu samega. To naj bo previdnost?

— Saj si nisem mogel pomagati, — je odgovoril dr. Bunting. — Poslali so pome, ker je neka prismojena babnica mislila, da si je zlomila nogo. Moral sem iti peš — avtomobil imam v popravilu. Noga je bila pa samo izpahnjena. Tu sem pa pustil Tommy Fisherja, da bi pazil na jetnika. Kje je Tommy, Hodgkin?

— Nima pojma, gospod doktor. Tu sem videl samo tegale gospoda.

— Grom in strela! — je zarohnel sir Walter. — Vidva se tu prerakata, Cardinal pa gre svojo pot. Ti si tepec, Horac, saj sem ti že stokrat povedal to. A vi boste do smrti obžalovali svojo predrznost, — je pripomnil in se ozrl na orožnika. Dam vas...

— Saj nisem jaz kriv, gospod, zares da ne, — je zatrjeval orožnik mirno. — Bil sem pač v zmoti. Kako sem pa mogel vedeti, kdo ste? Povejte mi sami, gospod...

Sir Walter: mu je hotel povedati z vso svojo znamenito zgovornostjo, pa se je še pravočasno zavedel, da bi bil ves trud zaman. Niti samemu sebi ni hotel priznati, pač je pa instinktivno čutil, da je zadela kosa na kamen. Niti najostrejša pšice njegovega sarkastičnega napada niso mogle prebiti težkega in topega orožnikovega miru. Poleg tega je bil pa še tako izčrpan, da mu ni šla v glavo nobena nova misel.

— Ne stojte tu in ne buljite vame, — je zagodrnjal. — Pojdite in poiščite tega falota, slišite? Preiščite vso okolico. Opozorite...

— Da, gospod, — je dejal orožnik. — Kakšen pa je?

Moderna poročevalska služba

Prvo vest o katastrofi zrakoplova »R 101« so prejeli Angleži iz Južne Amerike

Kakor na drugih poljih človeškega življenja, tako je prinesla moderna tehnika tudi na polju poročanja nepričakovane izpremembe in uspehe. Poročevalska služba je zdaj organizirana po vsem svetu tako dobro, da ni važnejšega dogodka, za katerega bi ne izvedel svet že v nekaj urah. Kolika je razlika med sedanjim in prejšnjim poročevalsko službo, vedo povedati kolicaj priletni ljudje, kajti v tem pogledu je napravilo človeštvo velik korak naprej šele v najnovejšem času. Kako precizno in naglo poslujejo zdaj poročevalske ustanove, priča najbolje katastrofa angleškega zrakoplova R 101, ki je 5. oktobra blizu francoskega mesta Beauvais eksplodiral.

Prva vest o strahoviti katastrofi je prišla v Anglijo ne iz Francije, kakor bi človek mislil, temveč iz Južne Amerike. Operater pri brezžičnem aparatu v Buenos Airesu je poslušal Le Bourget in naenkrat je zaslišal, da francoske letalske oblasti zamenjajo ključno signal angleškega zrakoplova na svoj poziv. Takoj je poslal brezžično vest v London v pisarno novinarske agencije British United Press, čes, da se je moralo nekaj zgoditi. Agencija se je takoj zvezala telefonično z največjim številom mest in krajev v Franciji, ležečih ob progi, po kateri je zrakoplov letel iz Amiensa in Poixa so prišle nejasne vesti, iz Beauvaisa so pa prišle ob 3.14 zjutraj podrobne informacije, ki jih je dal še mestne policije. Kmalu so dobili telefonsko zvezo z enim rešenih potnikov ponesrečenega zrakoplova in ta je agencijo obvestil, kdo je našel v plamenih strašno smrt. Ob 4.26 zjutraj je British United Press že lahko objavila v nedeljskih jutranjih listih vse podrobnosti o katastrofi, obenem je pa navdala imena mrtvih in rešenih.

Reuterjev urad je dobil prvo nepotrjeno vest o katastrofi ob 3. zjutraj, torej nekaj minut po katastrofi. Vest je bila takoj potrjena in ob 3.02 jo je urad že poslal v kratki obliki tisku. V istem trenutku je poslal Reuterjev urad na kraj katastrofe lastnega letalca-novinarja, kajti kakor nekateri

angleški, ameriški in tudi francoski listi, ima tudi Reuterjev urad na razpolago lastne aeroplane. Prvi londonski dnevniki so imeli kratke, še ne potrjene vesti o strahoviti katastrofi od Reuterja. Čim je pa bila vest potrjena in so prišle podrobne informacije od British United Press, so poklicala vsa uredništva osobe in s polno paro so začeli pripravljati posebne izdaje, ki so bile na ulicah, ko so se pojavili prvi ljudje.

Prve slike katastrofe je poslala tisku Keystone View Co in sicer ob 16. Fotografije je napravil pariški zastopnik družbe in jih poslal z aeroplanom v London. Večerne izdaje londonskih in provincijalnih listov so že prinesle slike. Zadnja je prišla londonska radiopostaja, ki je informirala radioabonente o katastrofi šele 12 ur potem, ko je imel tisk že vse podrobne informacije. To je dokaz, da radiopostaje še ne morejo tekmovali z modernim tiskom, ki ima na razpolago pripomočke in sredstva, kakršnih radiopostaje še dolgo ali pa nikoli ne bodo imele.

Ljudožrci na razstavi

Na pariški kolonijalni razstavi, ki se bo vršila prihodnje leto, bodo razstavljene mnoge naselbine divjih in napol divjih narodov iz raznih delov sveta. Razstavljene bodo izredno zanimive zamorske vasi, med drugimi tudi vasi afriških Pahuinov. Vprašanje je samo, ali so Pahuini sploh zamorci. Barva njihove kože gre od svetlobnaste do rdečkaste. Njihovi lasje niso kratki niti kodrasti. Nosove imajo sicer orlovske, ne pa potlačene. Spominjajo bolj na Egiptane in učenjaki res menijo, da je njihova prvotna domovina v dolini reke Nil, čeprav prebivajo zdaj v notranji Afriki. Vivien de Saint Martin označuje Pahuine za »belo« afriško raso.

Ti Pahuini, nazvani tudi Fan ali Fang, so zelo nestanovitni in osvajaško pleme. Pred 100 leti je bila pokrajina, kjer so zdaj naseljeni, še neobljudena. Toda nepremagljivi nagon jih

je gnal proti zapadu in prodrli so tja do oceana. Velika provinca Gabon, del francoske zapadne Afrike, je zdaj večinoma v njihovih rokah. Zanimivo je, kako so se ti divjaki utrjevali povsod, kamor so prišli. Metoda njihovega naseljevanja je pač originalna, če ne edinstvena. Da bi imeli pred poraženimi plemeni enkrat za vselej mir, so jih kratkomalo pojedli.

Bulni, piše P. Trilles, ki je postal nekakšen historiograf Fangov, so bili pomembno pleme v okolici mesta Libreville. Zdjaj so skoraj že izumrli. Pahuini so pobrali njihove žene, može so pa požrli. Temu se pravi inkorporacija. Pahuini, ki se bodo videli na pariški kolonijalni razstavi, pa niso oni Pahuini, ki se izprehajajo po librevillskih ulicah, nosijo očala in so zelo priljubljene pisarniške moči francoske kolonijalne vlade.

Usodni spopad s tigrom

Iz Raipura v Indiji poročajo o strahoviti smrti, ki je doletela polkovnika indijske armade Hartingsa na lovu na tigre. Polkovnika je napadel tiger, s katerim se je moral spopreti. Zal je končala borba s tragično smrtjo polkovnika Hartingsa. Predno je podlegel strahovitim ranam, je pripovedoval polkovnik na smrtni postelji o spopadu s tigrom takole:

»Bil sem na lovu kakih 50 km od Nagpura. Zasačil sem tigra v grmovju in ga obstrlel. Z vodnikom sva krenila za njim v džunglo. Prispela sva do skale, kjer sva se ustavila. Vodnik mi je pokazal votlino, čes, da se je ranjeni tiger zatekel v njo. Ko sem se približal votlini, je tiger divje zatulil in planil name. Ustrelil sem nanj dva krat na razdalji 4 m. Ker ga pa nisem zadel, mi ni kazalo drugega, nego spoprijeti se z njim z golimi rokami. Tiger mi je zasedil čakanje v nogo in mi jo prelomil. Potem je nekaj korakov od mene počenil in se pripravil na nov napad. Rešil me je spremljevalec, ki mi je pomagal na drevo, s katerega sem še enkrat streljal, pa zopet nisem zadel. Tiger se je umaknil v svoje zavetišče. Poklicani kulji so napravili na hitro roko nosilnico in me odnesli 3 km daleč, kjer me je čakal avtomobil. Ker pa ni znal nihče šofirati, sem ostal do prihodnjega dne brez zdravniške pomoči.«

Vso zimo se boste zabavali

če si naročite

NOVE KNJIGE „JUTRA“:

Knjižnica „Jutra“:

Marcel Priollet, »Seržant Diavolo«, pustolovni roman vez. Din 50.—
A. Bernède, »Belfegor«, detektivski roman broš. Din 24.—, vez. Din 34.—
»Gusar v oblakih«, letalski kriminalni roman, broš. Din 28.—, vez. Din 38.—
Emerson Hough, »Možje«, zgod. pustolovni roman, broš. Din 40.—, vez. Din 50.—
M. Zévaco, »V krempljih inkvizicije«, zgodovinski roman, broš. Din 60.—, vez. Din 70.—

Mladinska knjižnica „Jutra“:

G. Th. Rotman, »Bratec Branko in sestra Mica«, pravljica s slikami vez. Din 12.—
G. Th. Rotman, »Prigode Tomija Popkinsa«, vesela zgodba s slikami vez. Din 12.—

Vsaka teh knjig je v svojem žanru izmed najboljšega, kar premore današnji knjižni trg! Prepričajte se!

Na prodaj:

v upravi „Jutra“ — pri „Tiskovni zadrugi“ in povsod drugod.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

ŠPANSKA STENA

velika, pripravna za fotografiranje ali slikarja, naprodaj. — Naslov v upravi »Slov. Narod«. 2778

Naprodaj 2 večja in več malih

AKVARIJEV

z eksotičnimi ribicami vred. — Naslov v upravi »Sl. Narod«. 2777

Premog

trboveljski, šlezijski, angleški in koks dostavlja dom
»ILIRIJA«, d. z o. z., Dunajska cesta št. 46, Miklošičeva cesta št. 6, Telefon 28—20, 25—95. 94/T.

ZRACNO SOBO

lepo opremljeno, s posebnim vhodom — oddam mirnemu gospodu takoj. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«. 2775

Za stavbe

vsakovrsten sub tesan in za gan les, ladijska tla ceno oddaja Fran Šustar Dolenjska cesta, telefon 2424. 60/T.

Šofiranje

s sigurnostjo, da napravite izpit za poklicnega ali samovozača, podučujem v dnevnih in večernih urah. — Vprašati takoj v Slomškovi ulici št. 27. 2764

DOBRO VPOLJANA TRGOVINA

z manufakture, galanterije in konfekcije na periferiji Ljubljane se z inventarjem vred odda v najem. — Trgovina se odda z zalogo ali brez zaloge. — Ponudbe na upravo »Sl. Narod« pod šifro »Sigurna eksistenca«. 2773

L. Mikuš

LJUBLJANA, Mesin trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Premog, drva, koks

prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16, telefon 33-13. 95 T.

MANJŠO POSEST

želim kupiti na štajerskem ali kje drugje v Sloveniji. Ponudbe na naslov: Stjepan Novotny, Zagreb, Trnjanska c. št. 54-a. 2785

AVTOMOBILISTI IN MOTO- CIKLISTI POZOR!

Rabljene avto in moto-plašče kupuje Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. 2784

POTNIKA

dobro uvedenega v Sloveniji — sprejme takoj proti dobri proviziji Jugoslovenska industrija Kapa, Zagreb, Smičiklasova ulica 21. 2783

LUTKE

(punčke) vsakovrstne — se popravljajo v trgovini Koler Stari trg 6. 2786

KUPUJEM JEŽICE

suhe in zdrave na vagnonske množine. Ponudbe s splošnim vzorcem in najnižjo ceno poslati na »Slov. Narod« pod »Jezičce/2787«.

RADI SELITVE UGODNO NAPRODAJ:

kompletna spalna oprava za 1 osebo; 1 šivalni stroj, 1 pisalni stroj, 1 moško kolo, 1 zložitljiva postelja z modrocem. — Naslov v upravi »Slov. Narod«. 2788

LEPO STANOVANJE

suho, 1 parketirana soba, kuhinja pritlikline, prtiličje, elektrika plin — se takoj odda mesečno za Din 600.—. — Naslov v upravi »Slov. Narod«. 2789

Snežne cevije in galoše

dajte pravočasno v popravilo vilo trdki

Matija Trebač

Ljubljana, Sv. Petra cesta

Naznanilo!

P. n. občinstvu sporočam, da sem PRESELIL svojo KNJI-GOVEŠKO DELAVNICO iz Sv. Florijana ulice 12 na KONGRESNI TRG št. 12, poleg lekarne Bahovec. — Zahvaljujem se vsem dosedanjim naročnikom in prošim za nadaljno naklonenost.

Obenem se priporočam za nakup šolskih in pisarniških potrebščin in okvirjev za slike. — Z odličnim spoštovanjem

MATKO POGAČNIK,

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ŠTEV. 12.

Izredna prodaja

raznih moških in deških OBLEK, SUKNJIČEV, RAGLANOV, MANUFAKTURE, GALANTERIJ itd.

na Gosposvetski cesti šte. 8

(poleg mesarije Slamič)

Cene skoraj polovične! Ne zamudite ugodne prilike! — Samo dokler traja zaloga! —

Lovske puške

floberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lov-ske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

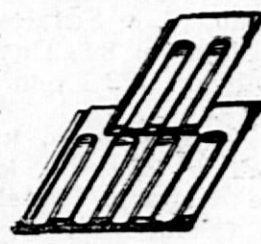
F. K. KAISER puškar.

Ljubljana, Kongresni trg šte. 9

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih pekarn »ILOVAC«, dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo

»EKONOM«, generalno zastopstvo za Oravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

Prometni zavod za premog d.d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

Premog

zamači in inozemski za domače turjavo in industrijske vrste

Kovaški premog

švabnjaška plavčarica in plinast

Brikete

Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani

Viklošičeva cesta šte. 15/A